

ERG
Ferd. 14.
yanak

kiadó: Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda

Cs. K. Kézírtás, S.
3. P. P. (Braess) Kézírtás

Telefon: Szerke.
3. Kézírtás: —
3. N. Sz. — 556

Előfizetők kizárólag a
Szerkesztőséghez cím-
ezve. Kéziratokat nem
vissza.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre — 850
Félévre — 460
Negyedévre — 240
Egy hónapra — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 le
Bukarestben — 5.—

Csehszlovákiában

Egy hónapra — csk 35.—
Egy szám — 150

1925 október 17 Szombat

Cs. K. Kézírtás * VIII. évfolyam * 237 szám

5686. Tisri 29

A genfi tribün új szónokai

A francia Sváje csinos fővárosa ismét be-
irta nevét a történelembe. A háboru utáni
Európa majdnem minden jelentősebb eseménye
ennek az aránylag kicsi és csöndes tóparti vá-
rosnak a nevéhez fűződik. Genf ma már szinte
egyet jelent a világbéke gondolatával. De amíg
eddig csak a nagyok, a hatalmasak és a győ-
zők tárgyaltak a világbékéről, amely természet-
esen az ő békéjük volt, most összeült Genf-
ben a gyöngék és elnyomottak világkongressz-
susa, hogy megmutassa az emberiségnek a vi-
lágbéke éremének másik oldalát is. Az állam-
nélküli nemzetek ültek most tanácskozá-
sra össze Genfben, azok a népcsoportok, amelyek
nem alapíthatják jogukat a fegyverek nyers
erejére s amelyeknek hatalma az emberiség
fejlődő igazságérzetében és a kialakuló demo-
kratikus világrendben van. Tizenkét szervezett
kisebbség kiküldöttei jelentek meg Genfben,
hogy erről az új világtribünról hirdessék meg
a közös kisebbségi sors általános igazságait és
hívánalmait. A kongresszus nem foglalkozik
konkrét sérelmekkel, s ilyenformán nem
is avatkozik be az államok belső ügyeibe
és ezzel a bölcs elhatározásával nyilván
elejét akarja venni annak, nehogy a hatalmasok
népszövetsége már csirájában megfojtsa a gyö-
ngék népszövetségét. A kongresszus csak általá-
nos alapelveket akar lefektetni és olyan köve-
teleket meghirdetni, amelyek egyformán vo-
natkoznak minden kisebbségi népre, bármely
pontján éljenek is a földnek.

Az a határozati javaslat, amelyet a kon-
gresszus elfogadott, alapjában véve nem egyéb,
mint az általános béke és demokrácia gondola-
tának szervezési kiegészítő része. Tulajdonképen
helytelen elnevezés az, hogy mi, népi kisebbsé-
gek speciális „kisebbségi jogokat” követel-
ünk, mert az azt jelentené, hogy bizonyos
privilegiumokat akarunk élvezni a többségi
néppel szemben. Nem, mi nem kisebbségi jo-
gokat követelünk, csak egyszerűen jogokat,
amelyeket tőlünk, mint kisebbségektől megta-
gadnak. Ugyanolyan jogokat, amelyeket a
többségi nép mindenütt korlátlan mértékben
élvez. Jogot a nemzeti nyelv szabad hasz-
nálatához, az önálló kulturális élethez, a
korlátozásoktól teljesen mentes gazdasági fej-
lődéshez. Ha az igazi demokrácia és az igazi
béke gondolata diadalmaskodna az emberiség
fölött, úgy nyomban megszűnne a kisebbségi
probléma is létezni. Mert a kisebbségi kérdés
végeredményben a demokrácia kérdése. Ezt az
igazságot hirdette meg a genfi tribünról a ki-
sebbségi nemzetek világkongresszusa.

Számunkra ez a kongresszus különös fontos-
sággal bír, mert az összes népek között mi va-
gyunk a par excellence kisebbségi nép, amely
már évezredek óta mindenhol és minden idő-
ben, mint kisebbség és leggyakrabban mint el-
nyomott kisebbség folytatja életét. Ugyiszólván
szimbólumai lehetünk a kisebbségi létnek. Am
a nyilvánvaló történelmi igazság ellenére most
nyílik először alkalmunk arra, hogy mint
különálló népi egység a többi népek kép-
viselőivel tanácskozással ülünk össze közös
sorsunk megbeszélésére. A genfi világkon-
gresszuson megjelentek a lengyelországi, litvá-
niai, görög és lettországi zsidó kisebbségek
képviselői és a romániai zsidóság is elküldötte
a maga megbízottját. Népünk e kitérő fiai
minden biznnyal megtalálják a módot arra,
hogy feltárják a kongresszus előtt s a kon-
gresszuson keresztül az egész világ közvéle-
ménye előtt azt a méltatlan és haladó korun-
kat megszégyenítő helyzetet, amelyben a zsidó-
ság egyes országokban még ma is szenvedni
kénytelen. És nem lesz nehéz bebizonyítani,
hogy a zsidóság szenvedései ugyanabból a for-

rásból fakadnak, mint a kisebbségi elnyomás
általában; az államalkotó hatalomnak helytele-
nül és önzően értelmezett felfogásában. Meg
fogja tudni világítani, hogy az általános kisebbsé-
gi sorson csak úgy lehet segíteni, ha beleviszük
az emberiség tudatába azt, hogy jogok és kö-
telességek tekintetében nem lehet különbség
nép és nép között, mert nincsenek alacsonyabb
rendű és magasabbrendű népek, csak népek
vannak, amelyek egyformán ragaszkodnak az
élet és előrehaladás szent jogához. A genfi ki-
sebbségi világkonferencia remélhetőleg egy új
állomást jelent a zsidó kérdés általános meg-
ítélésében is és alkalmul fog szolgálni nem egy

balhiedelem eloszlására, amelyek még ma is
benne élnek a köztudatban.

A kisebbségek tanácskozásával egyidejűleg
Locarnóban a nagyhatalmak képviselői az
utolsó simításokat eszközlik annak a paktum-
nak a szövegén, amely szerintők alkalmas lesz a
tartós világbéke biztosítására. Erős a meggyő-
ződésünk, hogy ez a béke csak akkor lesz va-
lóban tartós, ha a locarnoi határozmányok
mellé ugyanolyan joghatállyal iktatják be a
legújabb genfi határozatokat is, mert amíg
ezek nem emelkednek egyetemes érvényre,
addig ingatag talajra épül minden békemű és
bármely pillanatban felborulhat.

Anghelescu ellenjavaslatot terjeszt a Népszövetség elé

A jásii gimnázium tanárai visszatették Anghelescu iskolajavaslatát

Bucuresti-Bukarest, október 16. Anghelescu közoktatásügyi miniszter — a „Lupta” szerint —
mindent elkövet, hogy a közoktatásügyi törvényjavaslatot a kamarában is keresztülvigye. El-
határozta, hogy emlékiratot készít, melyet eljuttat a Népszövetséghez és amelyben meg fogja
világítani Románia álláspontját a kisebbségi oktatással kapcsolatban és adatszerezve beszám-
ol a kisebbségek itteni helyzetéről. Rámutat a memorandumban azokra az okokra, amelyek
speciálisan meghívják a javaslatnak törvényre emelését. A memorandumot Pteancu fogja
átnyújtani Genfben a Népszövetségnek, ahol élőszóval is alá fogja támasztani a román
álláspontot.

Bucuresti-Bukarest, október 16. A „Lupta” ma száma jelenti, hogy a közoktatásügyi miniszte-
rium megküldötte az összes kerületi inspektoroknak és az iskolák igazgatóinak az új közokta-
tásügyi törvénytervezetet véleményezés végett. A javaslat az eddigi nyolc osztály helyett a
gimnáziumokban hét osztályt vezet be. Az alsó fokozaton három osztály lesz, a felsőn pedig
négy. A felvételi vizsgát ezután a negyedik osztályba való belépéskor kell letenni. Az alsó há-
rom osztály elvégzése bizonyos állami szolgálat elnyerésére jogosít. A 7. osztály elvégzésével
nem kötelező a baccalauratusi vizsga, csak azok részére, akik egyetemi tanulmányokat
akarnak folytatni. Akik nem akarnak felsőbb iskolába jutni, bizonyítványt kapnak, melynek
alapján a katonaságnál önkéntességi jogot élveznek és közigazgatási pályára is léphetnek
a megjelölt tanfolyamok elvégzése után. A jásii gimnázium tanárai visszaküldték a javaslatot
anélkül, hogy azt tanulmányozták volna, azzal, hogy az ellenkezik a demokratikus tanítási
módszerrel.

Tizenkét nemzetiség vett részt a genfi kisebbségi világparlamenten

A romániai zsidóságot dr. Mayer Ebner képviselte. Kisebbségi irodát állítanak fel Genfben

(Genf, október 16. Az Uj Kelet tudósítójá-
tól.) Csütörtökön délután nyílt meg ünnepélyes
keretek között Genf egyik legnagyobb üléster-
mében a nemzeti kisebbségek világkongresszusa.
A kongresszuson tizenkét állam tizenkét szer-
vezett nemzeti kisebbsége képviseltette magát
negyvenkét kiküldött által. Az egyes kisebbsé-
gi csoportok a következőképpen oszlottak meg:

A delegátusok

Zsidó csoportok képviselői jöttek el Lett-
országból, Litvániából, Görögországból, Lengyel-
országból és Romániából. Magyar csoportok
Romániából, Csehszlovákiából és Jugoszláviá-
ból; lengyel csoportok Litvániából, Német-
országból, Csehországból; szlovének Olaszorszá-
ból, Ausztriából; oroszok Esztországból, Lett-
országból, Lengyelországból; németek Esztor-
szágból, Litvániából, Lettországból, Lengyelor-
szágból, Csehországból. Magyarországból, Romá-
niából, Jugoszláviából, Olaszországból, Dániá-
ból; dánok Németországból; svédek Esztorszá-
ból; ukránok Lengyelországból, Romániából;
fehérorosok Lengyelországból; vendek Német-
országból; litvánok Lengyelországból. A katalo-
nok és macedonok vendégekként vesznek
részt a tanácskozásokon.

A kiküldöttek között feltűnik Jichak Grün-
baum, lengyel sejmiképviselő markáns alakja,
akit egyébként a kongresszus egyik elnökének
is választottak meg. Ott van a csernovitzi
Mayer Ebner, dr. Rosenbaum, volt zsidóügyi
miniszter Kovnóból, a lettországi dr. Bruchkus

és a szalonikii zsidóság két képviselője.

Az elnökség tagjai Grünbaumon kívül, Vil-
fan olaszországi szlovén, Schiman lettországi
német, dr. Szüllő Géza csehszlovákiai magyar
és Sierakowsky németországi lengyel delegá-
tusok lettek.

Mit követelnek a kisebbségek

Az elnökség mindjárt az első gyűlésen a
következő határozati javaslatot terjesztette elő:
1. A nemzeti kulturális lelkiismereti sza-
badság éppen olyan magas szellemi java a kul-
turvilágnak, mint a vallásos meggyőződés sza-
badsága. Szükséges, hogy ez a nemzetközi
ethikai alapelv hathatós kifejezést és tényleges
megvalósulást nyerjen pozitív jogszabályokban.
2. Minden állam, amelynek határain belül
az államot kormányzó nemzet mellett más
nemzeti népcsoportok élnek, ezeknek a nemzeti
közösségeknek szabad kulturális és gazdasági
fejlődését és hozzátartozóinak az állampolgári
jogok összes szabad és teljes biztosítását biz-
tosítsa.

3. Minden nemzeti népcsoport, amely al-
kalmas az önkormányzati kulturálire, joga-
sitva legyen ezt saját nyilvánjogi testületei ál-
tal ápolni és fejleszteni.

4. A nemzetiségek e jogainak megvalósítása
és védelme első kötelessége a Népligának és
mindazoknak a szervezeteknek, amelyek a
világbéke fentartását és a nemzetek surlódás-
mentes együttélését tüzték feladatukul. Az
egyes nemzeti csoportok természetes jogainak

176
390
440
80
110
70
240
320
60
20
180
150
100
80
150
150
160
330
30
154
176
160
240
80
130
130
143
200
200
60
330
176
132
132
396
80
160
60
180
200
176
176
200
400
20
20
20
66
77
220
220
220
440
140
180
250
240
270
50

ur

S

ées

figyelembe nem vétele egyes államok által egyik főoka annak, hogy a már minden más téren kompromittált szovjetországi propaganda még mindig súlyos fenyegetést jelent Európára nézve.

Kisebbségi iroda Genfben

A határozati javaslatához elsőnek dr. Szüllő Géza szólalt fel, aki az elnyomók és elnyomottak rendszere helyébe igazságot és kölcsönös lojalitást követel. Felhívja a világ figyelmét a nemzetiségek imponálására, amely Európában jóval meghaladja a negyvenöt milliót. Szüllő javasolja ezután, hogy a kisebbségek létesítsenek egy központi irodát Genfben, amely a Népszövetség mellett lássa el a kisebbségek védelmét.

Schieman lettországi német delegátus a választásokkal hasonlítja össze Európa kisebbségi népeinek sorsát.

Ezután dr. Balogh Artur, a romániai magyarság kiküldöttje tartott hosszabb beszédet, amelyben behatóan foglalkozott a kisebbségi probléma általános jogi kérdéseivel.

A kongresszus egyébként elvül tüzte ki, hogy ez alkalommal semmiféle konkrét kisebbségi sérelmet nem tárgyal és célját abban látja, hogy az egyesült kisebbségek kifejezést adjanak közös sorsuk tudatának és olyan határozatokat fogadjanak el, amelyek elvi deklarációkat tartalmazva, egész általánosságban alkalmasnak látszanak a többségi és kisebbségi nemzetek békés együttműködését és ezáltal az európai békét és nyugodt fejlődést biztosítani.

Izgalmas jelenetek a Löbl-pör táblai tárgyalásán

A védelem új tanuit hallgatják ki a Löbl-eseiben

(Budapest, október 16. Az Új Kelet tudósítójától.) A magyar főváros antiszemita sajtója egy felfrissített eset kapcsán ismét elemében van. A királyi Tábla előtt ugyanis most tárgyalják a Löbl József emberölési perét. Ez a Löbl József volt az, aki a fehér terror iszonyatos napjaiban egy antiszemita fegyveres csoport élén garázdálkodó katonát leszurtt.

Mint emlékeztetés, egy vasárnap délután a Dob-utcai Lázár-kávéházban zsidó árvagyermek felruházási ünnepségét tartották meg.

Amikor az ünnepség szónoka megkezdte beszédét, megnyílt a kávéház ajtaja és tíz fegyveres katona rohant be, élükön egy Tremmal nevű őrzetővel.

— Pucoljanak a zsidók! — ezzel kezdte és már ki is rántotta bajonettjét.

A zsidó férfiak, a megrémült asszonyok elé állottak és előbb csitító szóval figyelmeztették a kellemetlen vendégeket, hogy itt az emberszeretet egy olyan aktusa folyik, amit mindenkinek respektálnia kell.

A lázító antiszemita propagandától ittasult katonák azonban nem csillapodtak le, hanem még jobban nekivadultak és vérfürdővel fenyegettek. Ezenközben Tremmel rárohant Löbl József baromfiúrsra, aki a bajonetszurást bicskájával védte ki olyan szerencsétlenül, hogy a katona a kávéházban összeesett és később meghalt.

Önvédelmét súlyosan fizette meg a zsidó baromfiúrs. Az antiszemita sajtó olyan terroristikus atmoszférát teremtett az eset kapcsán, amely a bíróságra sem téveszthette el hatását. Löbl Józsefet, nyilván, hogy az ébredők közvéleményének kedvezzenek, *hétévi fegyházra ítélték el.* A büntetésnek ez a súlyos mértéke minden józan embert felháborított és nagy érdeklődéssel várták a főlebbviteli fórum döntését. A Tábla tegnapi tárgyalásán, amelyre a védelem néhány tanuját is beidéztek, Löbl József *sirógöröcskét* kapott és a teremben elájult. A jelenetnek szemtanuja volt a szerencsétlen ember felesége is, aki kétségbeesett jelenetet rögtönzött a bíróság előtt.

A Tábla tanácsa felfüggesztette a tárgyalást és másnapra újra beidézte a tanukat.

Zsák
Ponyva

Mindennemű célokra legelőnyösebben beszerezhető

Albala Izsó
Timisoara

Piata Traian No 10

Ritmus és harmonia irányítja a palesztinai városok építését

Kaufman mérnök érdekes nyilatkozata az országépítés technikájáról

(Bécs, október 16. Az Új Kelet tudósítójától.) Palesztina városfejlesztési központjának vezetője, Richárd Kauffmann építész Bécsbe érkezett és itt Palesztina fejlődéséről a következő kijelentéseket tette a bécsi lapok munkatársai előtt:

— Én Norvégiából kerültem Palesztinába. Már a világháborúban több újjáépítési munkában vettem részt a legkülönbözőbb államokban, amelyeket a háború sújtott. Palesztinában is ez kapott meg! Új városokat, vagy éppen új országot teremteni: micsoda nagyszerű feladat. Ezeknél a szavaknál egy mappát vett elő, amely tele volt a legkülönbözőbb felvételekkel és rajzokkal.

(Talpiothból kertváros lesz)

— Ime itt látják az urak... a fontos az, hogy Palesztinában úgy építsünk, ahogyan az az ottani természeti viszonyoknak megfelel. Itt van például Talpioth. Ez egy nagyszerű példa. Földje kiválóan alkalmas arra, hogy a benne rejlő természeti erőket felszínre hozzuk. Éppen ezért Talpiothból kertváros lesz. A terrasz-szerű építmények és a parkok létesítése szinte adva van Erec Jiszráelben. Ebből a talpiothi modellből — és itt egy nagy tervrajzra mutatott — láthatják az urak, hogy minden háznak megvan a maga kis kertje és az ablakokból szabad kilátás nyílik a környékre. Igen, ez a mi elvünk: horizontot adni. Már most állíthatom, hogy Palesztinában olyan hatalmas tárt utvonalak fognak fejlődni, mint amelyen csak Amerikában vannak, Széles avenuek. Tártság, levegőbőség, nagy mozgási lehetőség: ezek a mi ideáljaink.

Újabb mappát vett elő:

— Nagy gondot fordítunk arra is, hogy az épületek ritmikusak legyenek. Tessék csak megnézni ezt a rajzot: Bet Hakerem. Mind-egyik ház egy-egy kis dombon épült, amelyekre lépcsősorok vezetnek fel. Valamennyi ház előtt terrasz van. A dombok előtt a tenger... Tessék elképzelni ezt a kilátást! Bet Hakerem néhány rövid esztendő alatt egy pompázó csodá-

Óriási botrány az osztrák nemzetgyűlésen

Inzultáltak Mataja külügyminisztert. A szociáldemokraták elégtételt követelnek a külügyminisztertől

(Bécs, október 16. Az Új Kelet tudósítójától.) Dr. Mataja osztrák külügyminiszter a nemzeti tanács keddi ülésén beszédet tartott, amely az ellenzék szokatlan módon felháborította. Az osztrák törvényhozás házában ezuttal olyan jelenetek játszódtak le, amelyekre csak azok az öreg képviselők emlékeznek, akik a monarchia idejében is tagjai voltak a Reichsratnak és tanúi voltak a csehek és lengyelek egy-egy heves összetűzésének a császári kormánnyal.

Ezuttal a kormánynak a genfi rezolúciót kellett volna az osztrák nemzetgyűléssel elfogadtatnia. Leuthner ellenzéki képviselő élesen rávilágított a külügyminiszter németellenes magatartására és kijelentette, hogy Mataja, aki a csatározás ellen foglalt állást, a német nép egyik legveszedelmesebb ellensége, akinek semmi keresnivalója az országban. A képviselő ezenfelül alapos érvekkel is megkritizálta a kormány javaslatát, mire dr. Mataja, akinek az ellenzéki szónok többek között szemére vetette azt is, hogy a francia politika hatása alatt áll, nyomban szólásra jelentkezett.

Csirkefogó, tartsa a száját!

Alig mondott azonban néhány mondatot, amikor az ellenzék heves közbeszólásokkal megzavarni igyekezett a külügyminisztert. Az elnök végül helyreállította a rendet, mire a miniszter erélyes hangon ezeket mondotta:

— Ugy éreztem az ellenzéki szónok beszédénél, mintha a közelemben valami tisztátalan, valami guszztustalant felkavarnának.

A szociáldemokraták erre viharos kiáltásokban törtek ki:

— Csirkefogó, tartsa a száját!

Leuthner képviselő felemelt ököllel rohant a miniszteri szék felé és magából kikelve kiáltotta:

— Szemtelen csirkefogó, vond vissza a szavadat!

Schiegel képviselő Leuthner karján ragadta és vissza akarta vonni a pártívek körébe. Leuthner azonban kiszakította magát, újra a miniszter felé rontott megragadott egy aktacsomót, ami a miniszter előtt fehért, felemelte a levegőbe és úgy

latos oázis lesz a sivatagban. A vásártér az összes utcák keresztező pontjában épül. Az egész várost pedig mintegy gyűrű, körbemenő sportpályák veszik körül: a futball, a tennisz, az atlétika mezőnyei.

(Ritmus és harmonia)

Színes modelleket mutat:

— Nagy súlyt helyezünk arra, hogy az épületek színezése összhangban legyen a környező természet hangulatával. A Karmel-hegyen például most épül egy kertváros, amelynek házain a legkülönbözőbb szín- és fényhatásokat fogjuk kipróbálni. Azt akarjuk, hogy mindegyik palesztinai város és község, sőt még a legkisebb falu is, egyéni színezetű legyen. Művészetet akarunk a mindennapiságban is... Őnök csodálkozni fognak s egy kikötő tervrajzát veszi elő: még a kereskedő és ipari negyedekbe is harmóniát viszünk. Nézzé csak ezt a rajzot. Így fog kinézni Haifa kikötője. Mint két kar nyúlik majd a két sorn pompás dokk a tengerre és a mólókon túl, mint valami nagyszerű színpadi díszlet emelkednek a nagy áruházak palotái... A Tibériás-tó partján épülő fürdőhely egyik legszebb telepe lesz Felsőgalileának. Csupa kokkett kecses pavillon, rengeteg villa, kertház fogadja majd itt az üdülőket... Alsógalileában pedig az Emek egyetlen városát, amely Afula mellett épül, a legújabb németországi városok mintáira teremtjük elő Jezreel sikságából...

A mappákat elteszi és csillogó szemmel mondja:

— Ritmus és harmonia... Amit két évezreden nélkülözött a zsidóság. A szűk sikátoros gettók helyett tárt és levegős utcák, a piszkos piacterek helyett nagyszerű terek és parkok... Levegő, szín és fény... De majd meglátják. Legyen szerencsém uraim... a legközelebbi interjura... odakint!

Kauffmann építész kedves és tájékoztató szavait a sajtó nevében „A Neue Freie Presse” mukatársa, a bécsi cionista szervezet nevében pedig dr. Galber vezértitkár köszönte meg.

tett, mintha a miniszter arcába akarná vágni. Végül azonban lecsapta a miniszter asztalára. Ez olyan zajjal történt, hogy az egész Ház azt hitte, hogy a két ember ökölre megy. Allina képviselő átölelte pártíveit és így vonzolta vissza őket a miniszteri asztaltól, ahova közben a miniszter pártívei is összegyűltek, hogy megvédjék őt.

A jelenet hatása alatt Eldersch elnök elhagyta a helyét, az ülés abbamaradt és dr. Mataja miniszter sápadtan, mozdulatlanul állott a helyén. Leuthner továbbra is dübögött, kiszakította magát elvbarátai köréből, visszafutott a miniszterek felé és ismét ököllel fenyegette meg dr. Mataját. Dr. Ramek kancellár gyorsan felugrott, odaállt Leuthner és Mataja közé és közben Leuthner visszatartotta. Schiegel és Allina képviselőknek végül sikerült Leuthnert visszahozni a szociáldemokraták padsorába.

Az ellenzék nem engedélyezi az ülést

A baloldalon a szociáldemokraták dr. Bauer köré csoportosultak, aki ököllel hevesen gesztikulálva kiabált:

— Ma azonban nem lesz ülés!

Sewer képviselő szintén a miniszteri ülések felé kiáltott:

— Pimaszság, csirkefogó tempó! Ön, külügyminiszter ur komiszabb, mint amilyen Glanz miniszter volt!

Dr. Ramek kancellár odalépett dr. Bauerhez, hogy csillapítsa és hogy lehetővé tegye az ülés folytatását. Dr. Bauer azonban folytatta:

— Ma nem lesz ülés; Mataja tartozik az egész Ház előtt bocsánatot kérni Leuthnertől!

Közben dr. Mataja kivett zsebéből egy újságlapot, leült és látszólag olvasott. Ugy tett, mintha az egész ügyhöz semmi köze nem volna.

A miniszteri székek jobboldalán a keresztényszociálista képviselők csoportosultak és dr. Dostal hangosan, a padot verve, tiltakozott a szólásszabadság megsértése és a terror ellen. Az ellenzék képviselői erre szintén sértésekkel feleltek és és a szócsata jónéhány percig tartott.

A láma folya-
mek kancellárhoz,
akarta, hogy a pá-
sze és határozana
szociáldemokraták
Nyomban ezután
Miklas elnök, ak-
ülést. A nagy za-
rendet teremteni
felfüggeszti az ül-
hagyta a termet.
kor pártívei táv-
hogy csak akkor
demokraták má-
maradt néhány t-

A szociáldem-
mentbe kérték
aki dr. Bauer és
jelent a pártv-
cialista képvis-
hogy Mataja
szociálisták erre
széde olyan ag-
embereket is ki-
Ramek kívánság-
ban, kérdések f-
jukat. A két k-

1. Azonosítj-
Leuthnerrel szem-
2. Hajlandó
képviselők szöve-
selkedéseért?

Az ívet
nisztertanács el-

A b

Oroszország
lödtek úgy az
években. Az
tömve vannak
téma egy-egy
sábokat irnak
lést állítják fe-
vigyen új szo-
sokba. A lapo-
ben olyan sok
kiválóan alka-
polgári társad-
Az orosz ope-
kommunista
hogy legyen!

Előttünk
Charkov és O-
müSORA. A le-
és a „Dollá-
szerepel a
továbbá eg-
„Nagy” cím-

Meg kell
szellem már
például a K-
említett dar-
Offenbach
operettje,
a címét és
hozzá. Az
író akotás-
van. Az
darab csele-
századba,
tette át, d-
egészen ak-
benne egy
morál font-
müSORA —
tás”. Egy
detiben —
szódiák b-
előadják b-

Kétség
kísérlet si-
hatása is.
valamennyi
jék a prop-
„Marica g-
rettjét, a
telt házat
toztatni.
mány má-
aki az ere-
kat ki fog-
Az an-
kommuni-
ják, anél-

A láma folyamán dr. Seipel odament dr. Ramek kancellárhoz, akivel néhány szót váltott. Azt akarta, hogy a pártok vezetői azonnal üljenek össze és határozzanak ebben az ügyben. Együtt a szociáldemokratákkal is közölték ebbeli szándékukat. Nyomban ezután megjelent az elnöki emelvényen Miklas elnök, aki formálisan újra megnyitotta az ülést. A nagy zajban azonban nem tudott ő sem rendet teremteni és kijelentette, hogy egy félóra felfüggeszti az ülést. A képviselők nagy része elhagyta a termet. Dr. Mataja ülve maradt és amihelyre párhívei távozásra szólították fel, kijelentette, hogy csak akkor távozik, amikor az összes szociáldemokraták már kimentek. Az ülésteremben alig maradt néhány tisztviselő.

A szociáldemokraták közben telefonon a parlamentbe kérték párhíviüket Seitz polgármestert, aki dr. Bauer és dr. Danneberg kíséretében megjelent a pártvezetők konferenciáján. Itt a szocialista képviselők indulatosan követelték, hogy Mataja adjon elégtételt. A keresztény-szocialisták erre azt felelték, hogy Leuthner beszéde olyan agresszív volt, hogy a legnyugodtabb embereket is kihozhatták volna flegmájukból. Dr. Ramek kivánságára a szociáldemokraták végül írásban, kérdések formájában precizították álláspontjukat. A két kérdést így tették fel:

1. Azonosítja-e magát a kormány Matajának Leuthnerrel szemben tanúsított magatartásával?
2. Hajlandó-e a kormány a szociáldemokrata képviselők szövetségének elégtételt adni Mataja viselkedéséért?

Az ívet átadják a kancellárnak, aki azt minisztertanács elé terjesztette.

A bolsevizált operett

Oroszországban talán még soha nem érdeklődtek úgy az operettek iránt, mint az utolsó években. Az operettszínházak estéről-estére tömve vannak, a társaságokban a leggyakoribb téma egy-egy jó darab, az újságok pedig hasábként irnak az operettekről és azt a követelést állítják fel a kormánnyal szemben, hogy vigyen új szociális szellemet ezekben az előadásokba. A lapok szerint az operettek, amelyekben olyan sok a szatirikus és a burleszk elem kiválóan alkalmasak volnának arra, hogy a polgári társadalom hibáit általuk kifigurázzák. Az orosz operett — írják a kritikusok — a kommunista mozgalom propagandaeszköze kell, hogy legyen!

Előttünk fekszik Moszkva, Leningrad, Kiev, Charkov és Odessza operettszínházainak legutóbbi műsora. A legsűrűbben „Luxemburg grófnő”-t és a „Dollárkirálynő”-t játsszák, de gyakran szerepel a repertoáron „Az éj királynője” továbbá egy szovjetoperette „Jekaterina”, a „Nagy” című is.

Meg kell állapítanunk, hogy a kommunista szellem már ezeket a darabokat is átjárta. Így például a Katalin cárnőről szóló, legutóbbi említett darab tulajdonképpen nem más, mint Offenbach „Gerolsteini nagyhercegnő” című operettje, amelynek azonban megváltoztatták a címét és teljesen új szövegkönyvet írtak hozzá. Az új szövegének, amely egy szovjet-író akotása, határozott társadalmi jelege van. Az orosz librettista az offenbach-i darab cselekményének színhelyét a XVIII. századba, II. Katalin cárnő udvarába tette át, de ennek ellenére, szó esik benne egészen aktuális kérdésekről is, így például van benne egy rádiójelenet, sok célzás a polgári morál fonákosságaira, az „eljövendő” kommunizmusra — és még egy csomó olyan „előrelátás”. Egyébként a darab — miként az eredetiben — hálósobákban és alkovokban játszódik és Csájkovszki egyik ismert valcerét is előadják benne.

Kétségtelen, hogy az első kommunizálási kísérlet sikerült. Az operett jó és megvan a hatása is. A lapok közlése szerint most már valamennyi operettet átbolsevizálták és beállították a propaganda szolgálatába. Legközelebb a „Marica grófnő”, Kálmán Imre legújabb operettjét, amely az eredeti szöveggel hetvenöt telt házat ért el Moszkvában, fogják így átválttatni. Ennek is új librettót írnak. A kormány már meg is bízott egy ismert szövegíróval, aki az eredeti textusból a polgári vonatkozásokat ki fogja gyomlálni.

Az anyagot ehhez a nagyszabású művészi kommunizáláshoz Bécsből és Berlinből szállítják, anélkül természetesen, hogy a szerzőknek

bármilyen honoráriumot is fizetnének. Szovjet-oroszország ugyanis nincsen benne a berni egyezményben és így az irói és zenei termelés-

ben szabadon garázdálkodik. Még megemlítjük, hogy Oroszországban a legkedveltebb zeneszerzők: Lehár, Kálmán és Strauss. (g. m.)

A magyar nemzetgyűlésen interpellálnak Cuza látogatása miatt

(Budapest, október 16. Az Új Kelet tudósítójától.) Fábán Béla országgyűlési képviselő ma interpellációt jegyzett be a nemzetgyűlés naplókönyvébe Cuza budapesti tárgyalásai miatt. Eckhardt Tibor, az Ébredő Magyarok Egyesületének elnöke megelőzőleg tájékoztatni akarja a képviselőket a román antiszemita vezérrel folytatott megbeszéléseiről. Hir szerint Vázsonyi Vilmos is hosszabb beszédre készül.

Meghosszabbították az egyetemi beiratkozásokat

Harminc százalékkal több hallgató lesz az idén, mint az elmúlt tanévben. Az előadások csak október végén kezdődnek

(Cluj-Kolozsvár, október 16. Az Új Kelet tudósítójától.) Tegnap este járt le az a tizenöt-napos határidő, melyet a kolozsvári egyetem szenátusa állapított meg az idei tanévre szóló beiratkozásokra. Tekintettel azonban arra, az idén körülbelül 30 százalékkal, tehát jelentősen több hallgató jelentkezett felvételre, akik közül főleg igen sok elsőéves csak a pót-érettségén szerezhette meg a megkívánt baccalaureátust és így elkésték a terminust, az egyetem anyakönyvi hivatala nem tudta az összes jelentkezőket beiktatni a határidő lejártáig. A későn jelenkező hallgatók között sok van olyan is, aki csak most végzett a katonai szolgálattal. Az új egyetemi szabályzat szerint

a kitűzött terminuson túl is, november 15-ig lehet beiratkozni,

ehhez azonban az illető dékánátus javaslata és rektori engedély kell, ami meglehetősen bonyolult és költséges eljárás is. Már pedig a diákságot, amely a felmelt tandíjak miatt ugys

nagy anyagi megerőltetést szenved, meg kellett kimélni újabb rendkívüli kiadásoktól, ezért az egyetemi tanács ma reggel hirdetményt tett közzé, melyben közli a diáksággal, hogy a beiratkozások határidejét újabb három nappal, október 19-ig meghosszabbította.

Ezzel párhuzamosan ki kellett tolni az év elején esedékes vizsgák és szigorlatok terminusát. A szigorlatok és vizsgák mindegyik fakultáson október 19-én kezdődnek. Csak a doktori vizsgákat kezdték meg ma, minthogy semmilyen kapcsolatban sincsenek a beiratkozásokkal.

Az előadások megkezdésének időpontjáról még nem döntöttek

az egyetemi hatóságok. Valószínű azonban, hogy a szigorlatok és vizsgák egy héten belül befejeződnek és így az előadások október utolsó hetében, vagy legkésőbb november elsőjén fognak megkezdődni.

Ma van a locarnoi konferencia záróülése

A létrejött egyezményt „locarnoi szerződés”-nek nevezték el

(Locarno, október 16. Az Új Kelet tudósítójától.) A Locarnoban összegyűlt újságírók tiszteletére a diplomaták ma este bankettet adtak, amelyen kétszázötven újságíró jelent meg. A falakat a diplomaták karikatúrái díszítették. A banketten az első beszédet Chamberlain angol külügyminiszter mondotta, aki kijelentette, hogy az eddig elért eredmények olyan értékesek, hogy a konferencia megnyitásokor senki sem mert azokra gondolni.

A konferenciát bevezető történelmi jelentőségű szerződés neve locarnoi szerződés lesz. Mussolini, aki csak a tárgyalások sikere esetén, a szerződés aláírásánál akart a konferencián résztvenni, szintén megérkezett Locarnoba. Az olasz diktátor Milanóból jött a kis svájci olasz városkába, ahol a szerződés aláírása előtt, hir szerint, nagy beszédet készült mondani.

Az európai sajtó ma már szinte kivétel nélkül a közeli napokra várja a konferencia sikeres befejezését. Az angol lapok ebből az alkalomból különös melegséggel irnak Hindenburg köztársasági elnökről, aki a „Daily Telegraph” berlini tudó-

sítása szerint a Locarnoban, követettkül politika irányításánál döntő szerepet játszott.

Csak most tekinthető át az angol lap szerint Hindenburg elnökké választásának nagy jelentősége, amely felbecsülhetetlen értéket jelent azoknak szempontjából, akik Európában tartós békét akarnak megteremteni.

A francia lapok tulnyomó része, egy pár nacionalista organumtól eltekintve, szintén a legnagyobb meglepéssel üdvözi a locarno-i konferencia eredményeit.

A Havas-ügynökség locarno-i jelentése szerint a megegyezés első következménye az lesz, hogy Németország benyújtja felvételi kérelmét a Népszövetséghez, ami az eddigi megállapodások szerint a paktum életbeléptetésének első feltétele. Ez azonban csak a paktumnak a berlini birodalom-gyűlés általi ratifikálása után történhetik meg, valószínűleg november második felében. A konferencia záróülését minden valószínűség szerint szombaton meg fogják tartani s így a tanácskozások teljes két hétre terjednek.

Bratianu meg akarja hosszabbítani a parlament életét

Megválasztották a kamara és a szenátus tisztikarát. Averescu fel fogja szólítani Bratianut, hogy jószántából adja át a helyét

(Bukaresti-Bukarest, október 16. Az Új Kelet tudósítójától.) A parlament tegnap megnyílt szessziója, mint a trónbeszéd is hangsúlyozta, utolsó ülészaka a liberális párt által összehozott kamarának és szenátusnak. Az alkotmány ugyanis úgy intézkedik, hogy az új választójogi törvényt megszavazása után a jelenlegi törvényhozótestület feloszlik és ki kell írni az új választásokat. Van azonban az alkotmánynak egy másik szakasza, mely azt írja elő, hogy a parlamentet négy rendkívüli ülészakkal meg lehet hosszabbítani. Politikai körök könnyen lehetőségesnek találják, hogy Bratianu Ionel élni fog ezzel a joggal, jóllehet ez a rendelkezés az alkotmányt létrehozó nemzetgyűlésre nem volna alkalmazható.

A kamara első ülése

A két Ház egyébként ma tartotta első érdemleges ülését. A kamara ülésén, amelyet Orleanu elnök vezetett, a kormány valamennyi tagja jelen volt.

Napirend előtt Bratianu Ionel emelkedik szólásra és beterjeszti a király hatvanadik szü-

letésnapja alkalmából létesített kulturális intézményre vonatkozó törvényjavaslatot. A javaslat szerint az intézményre 200 millió lejt irányoznak elő, melyet az ezévi költségvetési fölöslegből fedeznek. Az összegnek a felét tanulmányi kísérletezésekre, a másik felét pedig a tisztek hoszátartozóinak támogatására fogják fordítani. Az alapot a király által készített alapszabályok alapján fogják kezelni.

Azután áttértek a napirendre. Megejtették az alelnökök és a tisztikar választásait. Alelnökök lettek; Simion Bărlad, Ionescu Chintos, Jorga Toma, Stefan Joan, Gherman Binteau és Alexandru Iteanu. Választottak még hét titkárt és négy cenzort. Majd áttértek a trónbeszédre adandó válasz megszövegezésére kiküldendő bizottság megválasztására. Az ülés lapzártakor még folyik.

A szenátus új tisztikara

A szenátus ülésén Toni Iliescu elnök napirend előtt felolvassa Ferechidének a levelét, amelyben köszönetet mond azért a ragaszkodásért, amit irányában tapasztalt a választásokkor.

Egészségének helyreállításával igyekezni fog a beléje helyezett bizalomnak eleget tenni. Ezután felőrá felfüggesztik az ülést, hogy a tisztikar kiegészítésére vonatkozó javaslatokat előkészítsék.

Szünet után megválasztják a tisztikart. Aelnökök lettek: Toni Ilescu, Grigorie Procopii, Gh. Dunca, Gr. Vasileo Tergi, dr. Laseu, Gh. Popoviciu esperes. Toni Ilescu megköszöni a bizalmat és átadja az elnöklést a további választások idejére Gh. Dunca aelnöknek. Az ülés ezzel véget ér.

A kólsaiú Averescu

Parlamentari körökben ma hire járt, hogy a nemzeti párt egyrésze Bratianuék felé keresnek orientációt. A nemzeti párt főtítkársága azonban erősen cáfolja, hogy a párt és a liberálisok között bármilyen tárgyalások volnának. Erre a kombinációra valószínűleg az adott alkalmat, hogy politikai körökben nem itéltek kedvezően a nemzeti és parasztpárt közötti helyzetet. Lehet, hogy Jorga ma felolvassa a két párt nevében a deklarációt, amelyben követeli a kormány távozását. Ez a deklaráció azonban csak látszólagos harmóniát mutat a két párt között.

A parlament holnapi ülésén Jorgán kívül Averescu tábornok is deklarációt fog felolvasni, melyben arra kéri a miniszterelnököt, hogy távozzék jószántából és adja át helyét az arra hivatottaknak.

Ebből az alkalomból a „Cuvântul“ ismét kétszínűséggel vádolja meg Averescut, aki csak nemrég küldötte Gogát Floricába, hogy Bratianu Jonellel megegyezést kössön, most pedig, hogy a látszatát is eltérítse annak, mintha közöttük megegyezés volna, felolvasson egy deklarációt, amelyet valószínűleg maga Bratianu Jonel szövegezett meg.

Az ember, az állat és az erény

— Pirandello-bemutató a kolozsvári Magyar Színházban

Egy év óta az egész világsajtó, a folyóiratok irodalmi rovata Pirandello nevével hangos. A kritika egyrésze Pirandellóban a dráma és a vígjáték új-teremtőjét ünnepli, míg másik része erősen meg-téppazza Pirandello dicsőségét és nem lát szinpad-i alkotásaiban mást, mint a levitézlett francia vig-játék ujszerű felöntését, irodalmi sziruppal való megédesítését. A tegnap esti bemutató után úgy érezzük, hogy úgy a himnuszokat zengő, mint a ledorongoló kritika tulzó volt és Pirandellóban egyik sem látta meg azt, ami: az ügyes és ravasz szinpad-mestert, akinek ennek ellenére erős, néha nyersen kirobbarló mondanivalói vannak. Bár Pirandello olasz ember, úgy alakjainak megrajzolásában, mint olykor szimbolizáló erejű humorában Moliere követője. Tegnap bemutatott darabját mesének keresztelte el Pirandello, nyilván a gunyolódás kedvéért, mely egész darabján végigvonul s mindig jellemző, sohasem válik öncéllá. A darab cselekménye nem ölel fel új motívumokat, de a régi motívumokat eredeti szálakkal fűzi egybe. A feleségét unó és utáló férjéről, a szende és „erényes“ életre kényszerített feleségről van benne szó, aki végül is a házitánár karjába szédül. A viszony következményei rövidesen kritikus helyzetbe sodor-ják úgy az asszonyt, mint a tanár urat, mert a durva, nyers férj megérkezését jelzik. A ravasz tanár, aki maga a megtestesült hipokrizis, ráveszi egyik orvos barátját arra, hogy olyan patikaszeret keverjen a hazaérkező férjjel megélt süteménybe, mely megszűnteti közömbösségét erényes feleségével szemben. Hosszu küzdelem után ez sikerül is s a tanár ur boldog ujjongással veszi tudomásul, hogy viszonyának gyümölcse törvényes keretek között fog a világra jönni. Természetesen úgy a tanár ur, mint az erényes feleség abban a boldog tudatban tűnnek le a cselekmény színteréről, hogy ők az erény és a tökéletes emberi tulajdonságok megtestesítői, akik tulajdonképpen igazságos bosszút álltak a házastársi kötelemeket kijátszó, durva állaton: a férjen.

Kétségenkívül pompás szatírája ez a kép-mutatóra épített polgári társadalomnak. Eszközeiben halk, inkább lélektani valószínűségekkel ható szin-padszerűséggel van beállítva az egész cselekmény. A család tanár ur és a csaló feleség ajkairól csakugy csöppög az erény dicsérete. És ez a dicséret maga a leggyilkosabb szatíra, mely tükröt tár a néző

elő, megmutatja az egész mai társadalmi élet hazugság-rendszerét, mely már nem is bosszantó, hanem inkább mulattató. Pirandello maradék nélkül el is éri célját. Azzal az érzéssel távozzunk, hogy a megszokott háromszögben: a férj, feleség és a háziatár háromszögében egyedül a „vadállati“ férj a becsületes, mert ez nyíltan és merészen követi ösztöneit. Utálja feleségét, mert nem bírja el annak kép-mutató erejét, utálja a szárazföldet, amelynek leve-gőjét elszívják a civilizáció „víványai“: a házak, a szobák, a társadalmi viszonylatok és kivágyik a tengerre, a viharba, a szabadba, ahol izmainak és véreinek ereje bátran vetekedhetik az elemekkel. Ezzel szemben a tanár ur, a civilizáció hőse, aki tanítványainak a hipokrizis alantosságáról tart elő-adást, — maga a megtestesült gyávaság, megalku-vás és ravaszság, aki állandóan az erényért száll sikra, természetesen a mások erényeire, melyet

magára nézve nem érez kötelezőnek. Pirandello ele-ven, friss dialogusokban és pompás cselekményben görgeti előttünk a kép-mutatásnak ezt a mulatságos cselekményét.

Az előadás nem volt tökéletes és főleg nem volt méltó egy Pirandello-bemutatóhoz. A színház fűtetlen volt, az előadás menete ideges, siettetett. Pedig az egyes szereplők legjavát adták talen-tumuknak. Mihályffy eredeti humorra, minden gesz-tusában érvényesülő pompás temperamentuma le-bilincselte a kissé megdöbbenet közönséget, mely hirtelen nem tudta: mulasson-e, vagy sirjon a tör-tétek fölött. Kemény László kiváló tökéletes alakítást nyújtott. Nyersesége sok erővel volt teljes. Baróti Ersei friss komikumuk jól hatott. Marsi Gizi kedves volt. Cselle és Laczkó Aranka jók voltak. (s. l.)

Ujra leperreg a bécsi bíróság előtt Pruscha asszony drámája

A pör koronatanújáról kiderült, hogy rovottmúlt, patológikus hazudozó és iszákos. Bécs közvéleménye a vádlott felmentését várja

(Bécs, október 16. Az Uj Kelet tudósí-tójától.) Már harmadik napja, hogy a bécsi es-küdtbíróság megkezdte a rablógyilkosság címén tizenötévi súlyos börtönre ítélt Pruscha Franciska pörének újratárgyalását. A bécsi sajtó hatalmas akciójára a közönség óriási érdeklődéssel kíséri az izgalmas tárgyalás minden mozzanatát.

Az első nap

Pruscha asszony kihallgatása órákig tartott. A személyi adatok felvétele után dr. Schaupp elnök kérdésére a vádlott elmondja, hogy régi barátság fűzte az áldozathoz, akinek több lakója volt, ezek között Bachmann, németországi ember. Bachman-nak volt egy Meiche nevű barátja. Történt azután egyszer, hogy Bachmann váratlanul eltűnt — Eberl asszony összes ékszerivel és a lakás kul-csaival együtt. Pár nappal később megjelent Meiche, aki házimesteri állást kapott az özevgyenél, aki nem idegenkedett a fess fiatalemberektől. De maga Pruscha asszony is szívesen látta Meichet annak ellenére, hogy a tolvaj Bachmann barátja volt. Eberl asszony féltékeny is volt rá ezért, de nyíltan nem mutatta. Váratlanul azonban a fiatal házimester igen barátságos lett Eberl asszony iránt, mert egy félmilliót kapott tőle. Így használta ki Meiche az idősebb nő féltékenységét.

Eberl asszony utolsó estéje

A fatális estén Meiche, hogy ismét pénzt zsar-roljon, felhasználta az alkalmát, amikor Pruscha asszony egyedül volt vele és belülről bezárta a lakást, hogy Eberl asszony, aki vizért ment, azt higgye, hogy találják van. A háziaszony persze lármát csapott. Ezt hallották a szomszédok, akik aztán terhelő következtetéseket vontak le belőle. De komolyabb összetűzésre nem került sor. Meiche később bálba ment, Pruscha asszony pedig úgy féltékeny távozott el, hogy vacsoráralót vásároljon. Több tanu szerint, jóval később. Aztán megvacsor-ázott és elaludt. Tizenegy óra telé felébredt és eloltotta a villanyt. Egyik tanu ugyan azt állítja, hogy reggel ötkor is égett a villany. A vádlott azonban ezt tagadja.

Másnap reggel hétkor Meiche felkereste és kö-zölte vele, hogy Eberl asszony meghalt — guta-ütésben. Azután elment, hogy a halott iratai közül előkerítsen egy kötelezvényt és megsemmisítse, ő maga pedig kilenc óra körül a munkanélküliek hivatalába ment. A tanuvallomások szerint Pruscha asszony több helyen aggodalmát fejezte ki, hogy valamilyen összefüggésbe hozzák a gyanus halál-esettel, sőt egy barátjának levelet is irt elferdít-tett irással az esetről. Később aztán egy Sikora nevű asszonytól hallotta, hogy Eberl asszonyt ka-nóccal fojtották meg. Onnan azután elment a hal-lottat megnézni, de utközben már érdeklődni kez-dett az udvarban, hogy ki az, aki öt gyanuba akarja hozni. Veznak asszony, akihez benyitott, említett tett az esti civakodásról, amelyet fényolc-kor hallott, olyan időben tehát, amikor Pruscha asszony elment már onnan. A halottat mégsem te-kintette meg, mert félt, hogy rosszul lesz a látvány-tót. Elnök konstatalja, hogy a vádlott egészen új adatokat vall. A védelem megállapítja, hogy Pruscha asszony ugyanilyen értelemben vallott a rendőrsé-gen is, de ott nem adtak hitelt a rengeteg alibinek és letartóztatásba helyezték Pruscha asszonyt.

Az ügyész a következő kérdést teszi fel: — Ha olyan jó barátja volt Eberl asszony-nak, hogy lehet az, hogy csak délután háromkor

ment oda, holott már reggel hétkor tudott a ha-lálesetről?

— Dolgom volt a munkanélküliek hivatalában és különben sem akartam semmilyen kapcsolatba ke-rülni az ügygel.

— Mennyi pénze volt Eberl asszonynak?

— Nem volt neki.

— Honnan tudja?

— Kölcsönkértem és nem tudott adni, mert csak tizezer koronája volt. Minden pénzét Meichenak és egy udvarbéli asszonynak adta.

Ezután intim részletek következtek Meiche és a nők közötti viszonyról. Az orvosi szakértők véle-ményének felolvasásával az eleónapi tárgyalás véget ért.

A tárgyalás második napja

A tárgyalás második napja a kanóc és a titok-zatos kulcsesomó körül indult meg. Eberl asszony unokahuga elmondja, hogy amikor az idegen kulc-somót megtalálta, csak Meiche volt vele a szobá-ban, akit már ott talált a halott mellett. A lán-pabelet az egyik lakó, Taschner fedezte fel, miután Meiche jóideig az ágyfejénél motoszkált. Kallinger asszony, a legsúlyosabban terhelő tanu szerint azonban Pruscha asszony már előbb szölt neki a kanócról, még mielőtt Taschner megtalálta volna. Preszburger védő tanukkal igazolja, hogy Kallinger asz-szony, akit az első tárgyaláson megbízható és elfo-gulatlan tanunak fogadtak el, büntetett előéletű, betegesen hazug és iszákos is, aki később maga cáfolta meg a lámpabélre vonatkozó állításait.

„Ártatlan vagyok!“

Egész sereg tanu hallgat ki ezután a bíróság. A ház lakóit, a szomszédok, Ebert asszony és Pruscha Franciska ismerőseit. Legtöbben ugyanazt vallják, mintha összebeszéltek volna, vagy az újsá-gok hatása alatt állanak. Az egyik tanu vallo-mása közben Pruscha asszony, aki eddig elég nyu-godtan viselkedett, felugrik és kiabálni kezd:

— Ártatlan vagyok! Semmit sem követtem el!

Pruscha asszony láthatólag hisztérikus roham előtt áll és ezért két rendőrt ültetnek az oldalára. Azután folytatják a tanukihallgatásokat, amelyek az 1924 március harmadiki estén hallott civako-dásról és a kulcsokról adnak ismert felvilágosi-tásokat. Egyes tanuk nem akarják elismerni a jegyzőkönyvekből felolvasott vallomásukat.

Ki az a Máthé?

Délután az egyik tanu fontos vallomást tett egy ismeretlen férjéről, aki a tanu egyik rokona előtt azt a kijelentést tette, hogyha Eberl asszonyt megölnék, sok pénzhez lehetne jutni. Kiderült, hogy ezt a férfit Máthénak hívják, de ez az ember le-tartóztatásban volt a kritikus időben, de nem lehe-tetlen, hogy a cinkosa követte el a gyilkosságot.

Kinos feltűnést keltett, hogy a rendőrség, aki inspekción volt akkor, nem tudott rá emlékezni, hogy milyen időben látta Meiche házimestert Eberl asszony lakásán.

Pruscha Franciska törvénytelen fia elmeséli, hogy egy Nitsch nevű ember saját költségére akart védőügyvédet fogadni Pruscha asszonynak, de ugyanakkor alibitanukat szerzett Meichenak. Emiatt össze is verekedtek.

A tárgyalást este 7 órakor rekesztették be. * Brassóban hirdetések, előfizetéseket fel-vesz és reklamációkat elintéző az Uj Kelet brassói képviselője, az Elekes Hirlapiroda Str. Portii 32.

Az Uj Kelet
Szerkesztő
Feladó
Előfizetési
240 k
Az Uj Kelet
megj

— Min
jelentik: Va
Anghelescu
sárnap részt
tételénél re
ghelescu B
utazik az is
megye egyes
Aradra utaz

— Tilos
sókón. A r
de ügylászik
akik ezt a r
cára minden
nyoznak ezek
szolgálatot t
Tanase előad
intelligenciáj
ták föl arra,
folyosóin, de
őket felszólít
semmibe sem
jelentés alap
hívja föl a k
intézkedés bet
olyan mérvben
esetek súlyos
lyosabban len
a fenti rende
is dohányozni

* Kevés
női és férfi sz
végeládása

— A kol
30-ára halas
tárgyalását.

a kolozsvári tö
Aeskulap cég
dolva, hogy ma
állandóan foszt
lentésére a ren
Balog Gerőt,
látszott az által,
vosi műszereke
tatáskor. Azon
lyezte az ügy t
tal, hogy laká
látta teljesen
megtartott törv
tások megkezdő
sát, özvegy Má
egyik hivataln
egyik utazóját,
log Gerő ellen.
ria tulajdonosa
vényészek ez üg
gyalást. Az ügy
nak kiderülni.

— Paul C
egy belga h
Paul Oskar Höc
a lüttichi hadbí
matiam halálra
aki már a hábor
bevonult, a néme
belga helysége
az volt, hogy e
eljárás nélkül
házában egy Fla
Oskar Höcker a
ban tartózkodik.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidó napilapja
 Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
 Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Szombat

5686. Tisri 29.
 Szidra: Bórisát
 Ujhald kihirdetés
 1925. október 17.

Miniszterjárás Erdélyben. Bukarestből jelentik: Vaitoiannu, Alexandru Constantinescu és Angheliescu miniszterek ma Erdélybe utaztak. Vasárnap résztvesznek Málnás-fürdőn egy alapkövetés rendezendő ünnepségeken. Innen Angheliescu Brassóba, Aradra, majd Biharmegyébe utazik az iskolák meglátogatására. Utjában Szatmármegye egyes vidékeit is érinteni fogja. Vaitoiannu Aradra utazik.

Tilos a dohányzás a színház folyosókon. A rendőrség ezen rendelete köztudomású, de ugylátszik vannak oly lelkiismeretlen egyének, akik ezt a rendeletet semmibe sem veszik és dacára minden rendőri felhívásnak továbbra is dohányoznak ezeken a tűzveszélyes helyeken. Ugyanis a szolgálatot teljesítő rendőri közegek a tegnapi Tanase előadása közti szüneteken éppen a város intelligenciájának reprezentatív személyeit szólították föl arra, hogy ne cigarettázzanak a színház folyosóin, de azok nemhogy eleget tettek volna az őket felszólító rendőri kívánságának, hanem azt semmibe sem véve, tovább is dohányoztak. A feljelentés alapján Gritta rendőrprefektus ez uton hívja föl a közönséget e legemlébb tűzbiztonsági intézkedés betartására, mely a jó izlést is ugyanolyan mérvben vizsgálja, hogy a jövőben hasonló esetek súlyos kihágás tárgyát képezik és a legsúlyosabban lesznek mindazon egyének büntetve, kik a fenti rendelkezést semmibe sem véve, továbbra is dohányozni fognak a színház folyosókon.

Kevés pénzért nagy értéket kap, ha női és férfi szöveteket Heller, Weisz és Molnár végeledása alatt, gyári áron vásárol!

A kolozsvári törvényszék október 30-ára halasztotta a Balog Gerő ügy fő tárgyalását. Lopás vádjával terhelten állott ma a kolozsvári törvényszék bírái előtt Balog Gerő, az Aeskulap cég volt üzletvezetője. Aival volt vádolva, hogy már hosszabb idő óta a cég raktárát állandóan fosztogatta. Özv. Márton Mihályné foljelentésére a rendőrség ez év havában letartóztatta Balog Gerőt, mivel a lopás gyanúja megerősítve látszott azáltal, hogy a lakásán nagymennyiségű orvosi műszereket találtak az akkor megejtett házkutatáskor. Azonban az ügyészség szabadlábra helyezte az ügy tárgyalásáig Balog Gerőt, mivel azáltal, hogy lakásán orvosi műszereket találtak, nem látta teljesen bebizonyítottnak bűnösségét. A ma megtartott törvényszéki tárgyaláson, a tanukihallgatások megkezdődtek. Kihallgatták a cég tulajdonosát, özvegy Márton Mihálynét, Márk Sárkát, a cég egyik hivatalnokját, Rosenberg Samut, a cég egyik utazóját, akik mind terhelően vallottak Balog Gerő ellen. Majd Rózsa Mór, a Rózsa drogéria tulajdonosa lett tanuként kihallgatva. A törvényszék ez ügyben e hó 30-ára tűzte ki a főtárgyalást. Az ügyben még szenzációs részletek fognak kiderülni.

Paul Oskar Höckert halálra ítélte egy belga hadbíró. Brüsszelből jelentik: Paul Oskar Höckert, az ismert német regényíró, a lüttichi hadbíró a háborús bűnökért *in contumaciam* halálra ítélte. A vád szerint a regényíró, aki már a háború kitörésekor mint tartalékos tisztt bevonult, a német határ mellett fekvő Moresmen belga helységbe nyomult be századával. Első dolga az volt, hogy egy gazdálkodót minden bírósági eljárás nélkül lelővetett azért, mert a gazdálkodó házában egy Flaubert-puskát találtak katonái. Paul Oskar Höcker a háború befejezése óta Németországban tartózkodik.

A Nagybíró-bizottság tagjai figyelmébe. Nagyváradon legjobban a Lloyd Bihorul-éttermében étkezhetnek.

A legfelsőbb bíróság jóváhagyta a Masaryk elnök ellen tervezett merénylet tetteinek büntetését. Brunnóból jelentik: A legfelsőbb bíróság elutasította Jäger Béla volt osztrák-magyar tiszt felebbezését, akit a kassai törvényszék három évi börtönrre ítél. Jäger Béla 1921-ben az ébredő magyarok megbízásából egy bandával átvitt Szlovenszko területére és merényletet akart elkövetni az Elnök vonata ellen.

A Zsidó Jogvédő Iroda közli: A clujji Itélőtábla mellett működő állampolgársági felebbezési bizottságnál a következőknek állampolgársági ügye nyert elintéztést: Hirsch Mór kereskedő Cluj, Grünfeld Lajos igazgató Cluj, Schwartz Szeréna Cluj, Darvas Simon újságíró Cluj, Schwab Jakab szabó Cluj, Keszler Ignác fodrász Cluj, Goldstein Lujza Sibiu.

Eljegyzés. Fried Blanka és Fuchs Károly Lapusu-Unguresc jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Ellopták az Amerikában a háború alatt lefoglalt ellenséges vagytonokat. New-yorkból jelentik: A háború alatti ellenséges államok lefoglalt vagyonának kezelése körül súlyos szabálytalanságok derültek ki. A legkalandosabb hírek kerültek forgalomba, hogy magasrangú állami tisztviselők az idegen vagytonok kezelése körül nagy visszaéléseket követtek el és a deponált összegek nagy részét ellopták.

Vásznakat, selymeket és harisnyát, gyári áron vásároljon Heller, Weisz & Molnár végeledásán.

Hirtelen meghalt a Steiger-pör egyik esküdtje. Lembergől jelentik: A Steiger-pör mai tárgyalása gyorsan befejeződött. Amikor Franke elnök megnyitotta a tárgyalást, nyomban bejelentett egy tragikus esetet. Elmondotta, hogy közvetlenül a tárgyalás előtt Szulakiewitz esküdt, a földolaj-társulat igazgatója, szívizületét kapott és néhány perc ereztán kiszívódott. Ezért a tárgyalást másnapig felfüggeszti. A szomorú esemény a kedélyek izgalmát fokozta. A teremben hirtelen járt, hogy a vádlott Steiger a tárgyalást megelőző Szimchat Tóra ünnepnapon, az istentisztelet után olyan rosszul lett, hogy azóta naponta alig alszik néhány órát, ezt is csak úgy, hogy brómot és csillapító szereket szed. Ugyanazon a napon a lemergi antiszemita sajtó azt a hazug hírt terjesztette, hogy Steiger szökést kísérelt meg, ebben azonban az utolsó pillanatban meggátolták. A hirt maga a fogház igazgatója cáfolta meg. A pernek egy másik szenzációja az, hogy az igazságügyminiszter Rudka vizsgálóbíró és írnoka, Pietrowszki ellen, akiktől egy másik per kapcsán kiderült, hogy hamis jegyzőkönyvet vezetnek, fegyelmi eljárást indítottak.

Börkabátokat legolcsóbban Fuchs bőrruhakészítőnél Oradea-Mare, Baross és Nagypiac-tér sarak.

Biztosítsuk életünket és vagytonunkat Franco-Romana Ált. Biztosító Rt.-nál. Képviselet az ország minden helységében.

Mit állapított meg a vizsgálat a Simplon-expressz kifosztási kísérletével kapcsolatban. Bukarestből jelentik: A Butoies-tiban történt vonatkifosztás ügyében a vizsgálat megállapította, hogy ezen a vidéken régen működő banditák akarták az utasokat értékükből kifosztani, azonban idejében észrevették és így a banditák eltűntek anélkül, hogy a legcsekélyebb anyagi kárt is okozhatták volna.

Három turista halálra zuzta magát a lausannei sziklák közt. Lausanneból jelentik: A svájci alpesi klub lausannei osztagjának három tagja a Rochers de Navers-hegyre kirándulva, végzetes balesetet szenvedett. Az egyik veszedelmes kapaszkodónál az egyik turista lezuhant és két társát magával rántotta a mélységbe. Mindhárman életüket veszítették.

Szívbetegség és érelmeszesedésben szenvedők a természetes „Ferencz József“ keserűviz használata által könnyű és pontos bélműködést érnek el. Klinikai vizsgálatok igazolják, hogy a Ferencz József-viz, a véredények megbetegedésénél is kitűnő szolgálatot tesz. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben. 2

Az 1925-26. évi rekvirálóbizottság felülvizsgálja a rekvirálást képező tárgyakat. A kolozsvári rendőrség prefektusa a rekvirálási törvény 74. szakasza alapján tekintettel a felülvizgálandó rekvirálási tárgyakra, 1925-26. évre a következőket rendeli el: a) Azon állatok (lovak, öszvérek, ökrök és bivalyok), szekerek, (legyenek azok fa, vagy vastengelyűek, ugyszintán teherkocsik) hámfélék, nyergek, biciklik, mechanikus erők által húzott alkalmatlanságok (automobilok, teherautók, motorbiciklik és autóbúszok), melyek Kolozsvár területén található, felülvizsgálás és elosztás céljából október 28-tól november 24-ig a tulajdonosok a következő sorrendben kötelesek azokat elővezetni. A felülvizsgálás az állatvásártéren történik. 1. Az I. kerület 1925 okt. 28-án, a II. kerület okt. 27-28 és 29-én, a III. ker. okt. 30-31 és november 2-án, a IV. kerület nov. 3-4 és 5-én, az V. kerület nov. 6-án, a VI. kerület pedig november 7-én és 8-án. 2. Az autóbúsz luxus- és teherautomobil, motorbiciklitulajdonosok pedig a városi parkban a kioszk mellett a következő sorrendben kötelesek jelentkezni alkalmatlanságaikkal: november 14-én az 1-100 számig, 18-án 100-tól 200-ig, 17-én 200-tól 300-ig és 18-án pedig 300-tól egész 400-ig. E rendelkezésnek eleget nem tévő tulajdonosok, a rekvirálási törvény 79. §-a értelmében a legszigorubbann lesznek megbüntetve. Cluj-Kolozsvár, 1925 okt. 12. Gritta Ovidius, prefektus.

Hercules Babyház ezton értesíti a n. é. vevőközönségét, hogy raktárát a már eddig is közismert baby-árakon kívül: női, férfi és gyermek kötöttárakkal, harisnyával, szallag cipke divatgombok és mindenféle rövidáruval dusan felszerelte és azokat feltűnően olcsón árusítja a Weselényi M.-u. 12. sz. alatti üzletében.

Egy bevált gyógyszer érelmeszesedés, sorvadás, bazedow, gyomorhaj, emésztési és anyagcsere zavarak ellen. A nemzetközi orvostudomány legkiválóbb képviselői 25 éves tapasztalat eredményeképpen a legcsodálatosabb sikerrel alkalmazzák a Pankreon-rhenaniát betegeknek. Kapható minden gyógyszerárban. Ismertetőt készséggel küld a romániai vezérképviselet: Royal drogéria, Cluj.

Az erdélyi Palesztinahivatal közleményei. 1. Legközelebbi hajóindulások: Konstantinábul Palesztinába: október 23-án (román), nov. 3-án (francia), november 11-én (román), dec. 4-én (francia), dec. 25-én (román). 2. A hivatal helyiségét áthelyezte Str. Baron L. Pop (volt Brassai-utca) 10. sz. alá. 3. A hivatal felek rendelkezésére áll mindennap — zsidó ünnepek és szombatnapok kivételével — délelőtt fél 11-től 1-ig. 4. A hivatal vezetését dr. Weiss Fülöp főtitkár vette át.

Eikészült a tanulók új egyenruhaszabályzata. Bukarestből jelentik: Tegnapi délután értekezletet tartott a közoktatásügyi minisztériumban az a bizottság, amely az iskolásnővédek egységes egyenruháját van hivatva megállapítani. Megállapodtak abban, hogy a ruhák formája leányoknál tunikás, fiuknál pedig angol sportruha. A ruhák színe sűrke (grie), nyáron pedig világosszürke (dobgrie) lesz. A kabátok rojtosak lesznek s a vállukon vállsinór lesz. A leányoknak nem kell számot viselni, melyet ezután a fiuk a vállsinóron fognak viselni. Egy bizottságot küldtek ki ezen szabályok alkalmazásának kidolgozására.

Purgó az ideális hashajtó. 3

Legjobb. Legolcsóbb. Legszebb

harisnya

Kizárólag
SÁNDOR TESTVÉREK-nél
 kapható
 Reg. Ferdinand (Wesselényi-u.) 13.

Mélyen leszállított árak!

1 pár kötött női harisnya, minden szín L.	30
1 " I-a " " " " " " " " " " " "	35
1 " kötött " " dupla talp, sarak	40
1 " flóhr " harisnya, minden szín L.	75
1 " cérna harisnya, minden szín " "	85
1 " kötött férfi zokni	22
1 " I-a " " " " " " " " " " " "	30
1 " csikos vagy kockás divat zokni " "	36

Gyermek patent harisnya már 20 leitől. Női, férfi és gyermekköztyűk nagy választékban.

Jumper hár szék, rövidáruk és férfi fehérneműk legolcsóbb beszerzési forrása.
 Mosse Postal szótküldés! 1498

KÖZGAZDASÁG

Az erdélyi fűrésztelepek csatlakoztak az UGIR-hoz A csatlakozott fatermelők tíz helyet kapnak a Nagyiparosok és Munkaadók központi választmányában

(Cluj-Kolozsvár, október 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Közel egy éve annak, hogy a brassói központtal bíró Erdélyrészi Faegyesület kimondotta likvidálását. Az egyesület felszámolása még mindig nem fejeződött be és a fatermelők, bár többbizben folytak erre vonatkozó tárgyalások és különböző kombinációk is felvetődtek, ezideig még nem alakítottak semmiféle közös csoportot érdekeik megvédésére.

Amikor nyilvánvaló lett, hogy az Erdélyrészi Faegyesület nem tudja tagjainak kollektív érdekeit képviselni és ezért egy új orientáció válik szükségessé, az érdekelt fások egyrésze az UGIR-hoz való csatlakozás mellett döntött, míg a másik része azt hangoztatta, hogy az Erdélyrészi Faegyesületet kell reorganizálni, vagy a régi fásokkal kooperálva lehetővé tenni az egyesület eredményes működését. Ezt az álláspontot főleg a brassói és nagyváradi körzetek foglalták el és bár a fakörzetek többsége az UGIR-ral való együttműködésnek voltak a hívei, a kérdés felett minezideig nem történt végleges döntés. Ennek a széthúzásnak természetesen az a következménye, hogy a fa-

termelés és faipar teljes szervezetlensége folytán az időközben felvetődött problémák, éppúgy mint a régen huzódó termelési és export kérdések legnagyobb része még mindig függőben vannak, ami elsősorban a fások érdekeit érinti hátrányosan.

Mint értesülünk, a faipari érdekeltek közül a fűrészek a szervezetlenségből származó viszály helyzet megszüntetésére elhatározták, hogy függetlenül a többi szakmától egységesen csatlakoznak az UGIR-hoz.

A csatlakozott fások a Nagyiparosok és Munkaadók központi választmányában tíz helyet kapnak, ezenkívül arányos képviseletben részesülnek az egyes körzeteknél is. A központi választmányban eddig a „Foresta” központi elnöke: Stern Gyula, a Lomási Erdőipar R. t. helyettes vezérigazgatója és Schmilovits Jakab vezérigazgató (Marosvásárhely) foglalnak helyet az erdélyiek részéről, de felhívást kapott a kolozsvári UGIR-kerület is, hogy a nagyváradi és szatmári fások bevonásával delegáljon két tagot a központi választmányba.

Ülést tartott a legfőbb gazdasági tanács. Bukarestből jelentik: A legfőbb gazdasági tanács ma délután ülést tartott Alexandru Constantinescu miniszter lakásán, melyen a ki viteli illetékek leszállításáról tanácskoztak. Széleskörű vita után egyelőre azt határozták el, hogy a hat évnél fiatalabb lovak illetékét 5000 lejre csökkentik. A kőolaj illetékét szintén leszállították 2000 lejről 600 lejre. A többi petróleumilletékek ügyében a jövő héten határoznak.

Fűszer és csemegekereskedők gyűlése. A kolozsvári fűszer- és csemegekereskedők vasárnap d. e. 10 órakor nagygyűlést tartanak a kereskedelmi és iparkamara tanácstermében, amelyen a vasárnapi munkaszünet kérdését fogják megvitatni. Mint értesülünk, a kereskedők nem a munkaszüneti törvény rendelkezései ellen akarnak állást foglalni, csupán azokat a sérelmeket fogják szóvátenni, amelyek abból keletkeztek, hogy a bodegákra vonatkozó rendelkezéseket egyesek a maguk előnyére játszik ki. A tárgysorozatra való tekintettel Gritta rendőrprefektus is jelen lesz a gyűlésen és az elhangzott sérelmekre esetleg nyomban válaszolni fog.

E öadás az aktuális gazdasági problémákról a kolozsvári iparkamaránál. Bizony László a „Középeurópai Lloyd” főszerkesztője október 25-én a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara tanácstermében „Aktuális Gazdasági Problémák” címen előadást tart. Bizony László közismert közgazdász és így érthető érdeklődéssel várják hívósnak ígérkező előadását.

Nagy árumennyiség halmozódik fel a konstancai kikötőben. Konstancából jelentik: A konstancai kikötőben az utóbbi hetek alatt rendkívül nagymennyiségű külföldről érkezett áru halmozódott fel. Ennek oka az, hogy a CFR a napi 40-50 teherkocsi szükséglet kielégítésére 7-8 üres vagon bocsát az érkezett áruk elszállítására. A vagonhiány nagy mértékben drágítja az importált cikkek árát, részint a felszaporodó raktáridő miatt, részint pedig azért, mert az importőrök úgy próbálnak a bajon segíteni, hogy az árut a dunai kikötőbe szállítatják és hajón próbálják a megközelítő helyekre továbbítani, ami újabb költségtebbletet jelent.

A marosvásárhelyi iparkamara alakuló gyűlésén megbukott a paktum. Marosvásárhelyről jelentik: Tegnap délután tartotta meg alakuló gyűlését a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara. A gyűlés rendkívül heves lefolyású volt, mert az igazgatótanács tagjai közül néhányan nem respektálták azt a paktumot, amelyet Tancred Constantinescu kereskedelemügyi miniszter közreműködésével hoztak létre. Mindenki azt várta és ez volt a paktumkötés egyik főfeltétele is, hogy Bürger

Albert lesz a kamara elnöke, mert sok éven át szerzett tapasztalataival és érdemeivel őt tartották erre az állásra legpredesztináltabbnak egy a kormány, mint a kamarához tartozó összes gazdasági csoportok. Az alakuló közgyűlésen azonban azok, akik nem vállaltak szolidaritást a paktummal, meglepetésszerűen Rássu Joan személyében ellenjelöltet állítottak, aki a szavazásoknál huszonnyolc szavazatot kapott. Bürger Albert tizenhat szavazatával szemben. A megállapodás az volt, hogy Bürger Albert elnöksége esetén a két alelnök román lesz és így magától értetődő, hogy ilyen körülmények között a két alelnök a kisebbségek sorából kellett volna, hogy kikerüljön, de ezt a megállapodást sem tartották be, mert a két alelnök közül csak Winkler János takarékpénztári igazgató kisebbségi, míg Butyka Lajos, az iparosok szövetségének elnöke román.

Kimutatás a bécsi marhavásárról. Bécsből jelentik: A legutóbbi bécsi marhavásáron az egyes utódállambeli országok összesen 3500 darab szavammarhát hajtottak fel. Románia 808, Magyarország 1261, Jugoszlávia 790, Ausztria 582 és Csehszlovákia 89 darabmal szerepelt a vásáron. Az árak 10-15 garassal javultak és a következő számokat jegyezték kilogrammonként, élősúlyban: ökrök: 2.00-2.25, 1.60-1.90, 1.30-1.65, 1.15-1.25, bikák: 1.70-1.70, 1.50-1.55, 1.25-1.40, tehének: 1.50-1.70, 1.35-1.45, 1.15-1.30, 1.00-1.10.

TÖZSDE

Október 16-án

A lej: Zürichben 250 00, Párisban 10 70, Budapestben —, Bécsben —

Kolozsvár. A romániai pénziacsn ma a lej ingadozása következtében nem alakult ki egy határozott irányzat. Az árak a tegnapiánál valamivel magasabbak.

Bécs 29-55-29-65, Prága 6-20-6-23, Budapest 336-340, Páris 9-38-9-45, Zürich 40-55-40-65, Newyork 208-00-209-00, London 1015-1018, Milánó 8-35-8-45.

Zürich. Zárlat: Berlin 123-45, Amsterdam 208-40, Newyork 519-00, London 2510-70, Páris 2315-00, Milánó 2080-00, Prága 1535-00, Budapest 72-60, Belgrád 922-60, Bukarest 250-00-250-00, Varsó 85-00, Bécs 73-15.

Bukarest. Devizák: Páris 9-40, Berlin —, London 1014, Newyork 208-25, Milánó 8-34, Zürich 40-50, Bécs 29-50, Prága 6-18,

Bukarest. Valuták: Napoleon 795, német márka 49-50, leva 1-48, török lira 115, font sterling 1005, francia frank 9-20, svájci frank 39-50, olasz lira 8-30, drachma 3-00, dinár 365, dollár 208-00, lengyel forint 34-00, osztrák schilling 29-00, magyar korona 28-00, cseh korona 6-15, belga frank —, holland forint —.

Bijou

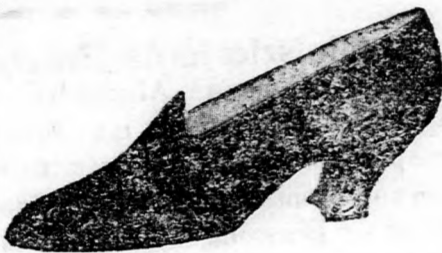
essenciából készitve
kölni vizét
24 illatban kapható
1 üv. 55 lei.
Készítése: gyors,
olcsó, tiszta.

★
Főraktár: Rózsa M.
„ROYAL”
drogeria, Cluj, Piata
Unirii 25.

Róth

cipésnél
Szép-u. 2.
szám alatt
készülnek
a legújabb
divatu

**cipő-
különlegességek.**

Ha művészi kivitelű fa-, vas- vagy réz-

butort, zongorát

akar venni, ne Marosvásárhelyre és technise
sajnálja az utat SZÉKELY ÉS RÉTI
ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortermelő,
származók furnárszükségleteiket legolcsóbban itt szerzhetik be

SPORT

Megerősítették a Husosok és a KMTE kizárását

Felfüggesztették Savu József szövetségi kapitányt. A kolozsvári sportélet legújabb szenzációi

A Comitetul Regionalnak az elmúlt héten hozott kizáró határozata — amelyről az Uj Kelet már többbizben megemlékezett — egyre nagyobb hullámokat ver fel. Az újabb bonyodalmakra a legfőbb kolozsvári sportszerv: a CR tegnapi este tartott ülésén hozott határozatok szolgáltatnak okot.

Tegnap este tartotta meg a Comitetul Regional rendkívüli ülését, amelyet a tárgysorozat fontosságára való tekintettel rendkívül nagy érdeklődés előzött meg. Az ülés legfontosabb tárgya a labdarúgószakosztálynak a KMTE és a Husosok kizárása ügyében benyújtott beadványa volt, amelyben a futballszakosztály ragaszkodik alakuló közgyűlésén hozott határozatahoz és a két egyesület további elsőosztályú minősítése mellett foglal állást. A Comitetul Regional tagjai továbbra is fentartották állásfoglalásukat, amely szerint a futballszakosztálynak nem volt joga a két egyesületet elsőosztályúvá minősíteni, megerősítette e kérdésben hozott határozatát és ennek végrehajtására utasította a futballszakosztályt.

A jelenlévő Manta futballszakosztályi elnök erre bejelentette lemondását úgy maga, mint szakosztálya nevében. Ugy értesülünk azonban, hogy később visszavonta lemondását.

Ezután a válogatott mérkőzések ügyével foglalkozott a CR. Miután megállapították, hogy Savu József szövetségi kapitány többszöri idézésre sem jelent meg az ülésen és nem terjesztette be a brassói válogatott mérkőzések elszámolását. A CR erre elhatározta, hogy Savu szövetségi kapitányt működésében felfüggeszti.

Értesülésünk szerint a CR elhatározta, hogy a történetek következtében lemondja a november 1-re tervezett Cluj—Oradea városközi mérkőzést.

•••
A vasárnapi mérkőzések. Vasárnap a bajnokság legizgalmasabbnak ígérkező mérkőzése zajlanak le, amelyeknek kimenetele döntő ki-

hatással lesz
dulóban val
lem a CFR-
bor—KKAS
közések zaji
közés bírój
elnöke lesz
pontja a kö
Universitate
pálya fél
Czinczár Im
bíró Lelice
rekvés futb
tésére Jakó
kérték fel a

SZINI

A
Peer Gy
Magyar Szin
jához. Hetek
miert és enn
nek eredmé
előadásától.
óta nem volt
is ezt bizony
méreteket is
Peer Gyat
letek készült
Tairoff-szinp
talmas dráma
hogy három
kel, szinte e
zónság előtt.
minden egyes
zenekari kísé
szvitjét és ba
Gyát nehéz
jása, ahinek
helyezi kilátá
Neményi Lili
lélegzetű drá
vejd dalt ének
ballet ki-érett
Kari, Baróti
és egy vén be
szerepetet Mi
László (Gomb
kovács), Ma
Ladvai Bösk
János Al. dár,
szanak még v
pedig a drám
operett művés
A díszleteket
alapján Kudá
dirigálja.

Kis huncu
bat esti bemu

IZ nagy

Nagy vál
minden
szörmeár

eleg

hatással lesz a bajnoki tabellának az őszi fordulóban való kialakulására. Az általános figyelem a CFR-pálya felé fordul, ahol a Haggibbor—KKASE és az Universitatea—KAC mérkőzések zajlanak. A Haggibbor—KKASE mérkőzés bírója dr. Vatianu Sabin, az országos BT elnöke lesz. A többi mérkőzések helye és időpontja a következő: CFR-pálya fél 2—1/4-ig Universitatea—KAC, bíró Moldován. Nagy-pálya fél kettő—1/4-ig CFR—KMTE, bíró Czinczár Imre. Fél 4—fél 6 Academia—RMS, bíró Leliceanu. — Szatmáron az SzSE—Törekvés futballderby zajlik le, amelynek vezetésére Jakobi Ernő kiváló kolozsvári bírót kérték fel a felek.

SZÍNHÁZ - MŰVESZET

A színházi iroda közleményei

Peer Gynt. A legnagyobb reményeket fűzi a Magyar Színház a Peer Gynt jövő heti bemutatójához. Hetek óta tartó próbák előzik meg a premiért és ennek a nagy apparátussal folyó munkának eredményét várja a színház a Peer Gynt előadásaitól. Ilyen nagy drámai szenzációja évek óta nem volt a színháznak és az alapos készülétek is ezt bizonyítják, hogy komoly és világvárosi méreteket is meghaladó előadást akar produkálni a Peer Gynttal. Teljesen új, expresszionista díszletek készültek a Peer Gynt-höz, melyet u. n. Tairoff-színpadon fog a színház bemutatni. A hatalmas drámai kötetény úgy van színözve, hogy három óra alatt, rövid megszakító szünetekkel, szinte egyfolytában fog leperegni a néző közönség előtt. Pillanatok alatt változik a szín és minden egyes kép külön meglepetés lesz. Teljes zenekari kíséret fogja játszani a Grieg, Peer Gynt zsvitjét és ballet fogja tartítani az előadást. Peer Gynt nehéz és hálás szerepét Forgács Sándor játssa, akinek ez a szerep a legnagyobb sikert helyezi kilátásba. Acse Laczkó Aranka, Solvejg Neményi Lili lesz, akiknek ez lesz első nagyobb lélegzetű drámai szerepe és aki a csodaszép Solvejg dalt énekl. Ani át K. Tóth Erzsé játsza és ballet kísérettel keleti táncot lej. Miklóssy Margit Kari, Baróti Erzsé egy csodaszép fiatal tündért és egy vén boszorkány szerepet játszik. A többi szerepeket Mihályfi László (Dovre-véne), Kemény László (Gomböntő) Cselle Lajos (Fellah és Aslak-korács), Marsi Gizi (Ingrid), Közégi Margit, Lendvai Böske és Bányai Rózsi (Pásztorlányok), Ihász Aladár, Réthely, Leóvey, Izsó, Virág játszanak még vezető szerepeket, a többi szerepet pedig a drámai társulat összes tagjai, valamint az operett művész zenéjét játsszák hűgészítésképpen. A díszleteket Róth György festőművész tervei alapján Kudelász festette. A zenekart Török Emil dirigálja.

Kis huncut. Gilbert legújabb operettjének szombat esti bemutatója iránt nagy az érdeklődés.

A kis huncut mulatságos, kedves és hangulatos operett melynek minden zene, ének és táncszíma biztos sikert fog aratni. A címszerepet Lengyel Irén játssa, egy filu primadonna humoros szerepét Baróti Erzsé, rajtuk kívül Lendvai Böske, Közégi Margit, Miklóssy Margit, Ihász, Leóvey, Réthely, Kemény és Mihályfi játsszák a dráma többi vezető szerepét. A Kis huncut egyelőre szombat, vasárnap és hétfőre van előadásra kitűzve

Magyar Színház heti műsora

Szombat este fél 8-kor: A kis huncut (Operett-ujdonaság, először, Lengyel Irén fellépésével. Premierbérlet 11 sz. Sorozat 68)

Vasárnap d. u. fél 8 kor: Éva (Király Ernő vendégjátékával. Karácsonyi Ili, Neményi Lili fellépésével. Leszállított helyárrakkal. Sorozatszám 69)

Vasárnap este 6-kor: Lotti ezredesei (Pintér Böske fellépésével. Leszállított helyárrakkal. Sorozatszám 70)

Vasárnap este háromnegyed 9-kor: A kis huncut (Operett, Lengyel Irén fellépésével. Napibérlet 27 sz. A. Sorozat 71)

Hétfő: Kis huncut (Operett-ujdonaság. 3-adszor. Napibérlet 28 sz. B. Lengyel Irén fellépésével. Sorozat 72)

Mozgók műsora.

Select-mozgó. Péntek és szombat, október 16 és 17-én. „Erdők királya“. Monumentális film remekmű 10 felvonásban, Walter Scott világhírű angol író regénye után. Főszerepben a legnagyobb amerikai művészek: Douglas Fairbanks és Enid Bennett.

Urania-mozgó. Péntek és szombat, október 16 és 17. „Tarzan fia“ II. rész, 8 felvonásban. Érdekes kalanddráma a vadregényes tájakból. Főszerepben Elmo Lincoln, Merien és a fenomenális majom: Akut.

Apollo-mozgó. Péntek és szombat, okt. 16 és 17. „Kentucky Derby“. Büntügyi dráma 6 felvonás. Főszerepben a híres angol sportember Reginald Denay.

Hölgyeim! A legújabb 300 lejtől, filc modellek bárony ujdonságok 450 lej, egyedül az

kalapszalonn, Cluj, Reg. Ferdinand 8. (Golya-áruházal szemben).

Átalakít és formál 48 óra alatt.

Írdessen az Uj Keletben!

IZRAEL JÓZSEF

nagy szőrmeáruháza — Cluj, Calea Victoriei No 2.

Nagy választék mindenféle szőrmeáruban!	Bundák 9500 lejtől	Nagy választék mindenféle szőrmeáruban!
	Sport-bundák 3500 eitől	
	Gyermek-bundák 1150 lejtől	

ÓRA

Kapható az összes nagyobb óras- és ékszerészüzletekben.

Vezérképviselet:

Moisi A. Mendel Fii

CRAIOVA

elegáns és preciz — Csak nagybani eladás

Telefon **4-79** Telefon

SZABÓ JENŐ

női divatkülönlegességek nagyáruházába Cluj

Francia selymek

délutáni és estélyi ruhákra

Bordürös és sima lamék, creppek.

Angol szövetek

Costüm- és kabátanyagok sima és melirozott színekben

Bársonyok és velourchiffonok a legdivatosabb pasztellszínekben

raktárraérkeztek

Butorszövet és selyembroccatok, függönyök óriási választékban.

Telefon **4-79** Telefon

